

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Systemy prawne – unijny i krajowy>**Krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości**

Krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości

Systemy sądownictwa państw członkowskich są bardzo zróżnicowane i odzwierciedlają rozmaite krajowe tradycje sądownicze.

Sądy

W większości państw członkowskich istnieją różne rodzaje sądów. Ogólnie można wyróżnić trzy główne rodzaje sądów:

sądy powszechne;

sądy szczególne; oraz

sądy orzekające w sprawach konstytucyjnych.

Sądy powszechne zazwyczaj rozstrzygają spory w sprawach cywilnych (tj. spory pomiędzy obywatelami lub podmiotami gospodarczymi) lub w sprawach karnych. Ponadto państwa członkowskie ustanowiły sądy do spraw szczególnych, m.in. sporów pomiędzy organami publicznymi a obywatelami lub podmiotami gospodarczymi (w sprawach administracyjnych itp.).

Ponadto w różnych państwach członkowskich istnieją instytucje lub sądy, których zadaniem jest zapewnienie przestrzegania konstytucji. Do wielu z takich sądów lub instytucji można się zwrócić o sprawdzenie zgodności danej ustawy lub aktu prawnego z wymogami konstytucji. Niektóre z tych sądów lub instytucji mogą rozpoznawać indywidualne sprawy, ale zazwyczaj wyłącznie w ostatniej instancji.

Oprócz informacji zawartych na stronach poświęconych poszczególnym państwom (zob. lista flag po prawej stronie ekranu), cenne informacje można znaleźć na następujących stronach europejskich (poniższa lista może nie być wyczerpująca):

europański atlas sądowy – zawiera wyszukiwarkę pozwalającą określić właściwy sąd,

Stowarzyszenie Rad Stanu Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej (ACA Europe) – „Podróż po Europie”, szczególnie dotyczące sporów w kwestiach konstytucyjnych i administracyjnych,

sieć prezesów sądów najwyższych – informacje na temat sądów najwyższych w państwach członkowskich.

Jak znaleźć właściwy sąd

Osoba występująca jako strona w postępowaniu sądowym lub zamierzająca wstąpić w takim postępowaniu potrzebuje ustalić, jaki sąd jest właściwy do rozpatrzenia sprawy, innymi słowy sąd posiadający jurysdykcję w danej sprawie. W przypadku zwrócenia się do niewłaściwego sądu lub sporu w kwestii właściwości istnieje ryzyko znacznego przedłużenia postępowania, a nawet odrzucenia pozwu ze względu na brak właściwości.

Jeżeli sprawa sądowa ma wymiar transgraniczny, i np. obejmuje strony zamieszkałe w różnych państwach członkowskich, należy najpierw określić, w którym państwie członkowskim prowadzone będzie postępowanie. W części portalu pt. „[Występowanie na drogę sądową](#)” znajduje się przewodnik przez ten proces.

Inne organy i instytucje wymiaru sprawiedliwości

System wymiaru sprawiedliwości w większości państw członkowskich obejmuje inne oprócz sądów organy i instytucje wymiaru sprawiedliwości sprawujące władzę publiczną, takie jak prokuratorzy, a w niektórych przypadkach urzędnicy prokuratury, notariusze i komornicy sądowi. Informacje dotyczące prawników prowadzących prywatną praktykę, notariuszy i przedstawicieli podobnych zawodów odgrywających istotną rolę w systemie wymiaru sprawiedliwości znajdują się na stronie dotyczącej [zawodów prawniczych](#).

Prokuratura lub służba prokuratorska, które w wielu państwach członkowskich uznawane są za część wymiaru sprawiedliwości, odgrywają zasadniczą rolę w postępowaniach karnych. Zakres obowiązków i status prokuratorów różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. Aby uzyskać informacje na ten temat, należy wybrać flagę danego państwa członkowskiego w części dotyczącej [sądów powszechnych](#). Takie informacje można również znaleźć na następujących stronach internetowych:

strona internetowa [Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich](#) w ramach Rady Europy zawiera profile poszczególnych państw członkowskich UE i innych państw Europy;

[europańska sieć sądowa w sprawach karnych](#).

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.